

**FUNDACJA
TOGATUS**
PRO BONO

BIULETYN 3(18) 2021

PRAWO RODZINNE

WRZESIEŃ 2021

**Zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej,
finansowane ze środków otrzymanych od Powiatu
Płońskiego.**

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**

www.ms.gov.pl

**FUNDACJA
TOGATUS**
PRO BONO

Czym jest prawo rodzinne?

Prawo rodzinne jest to wyspecjalizowany dział prawa cywilnego, który reguluje więzi prawne w rodzinie, jej istnienie, funkcjonowanie oraz stosunki wewnątrz rodziny jak i z osobami trzecimi.

Czym się różni rozwód od separacji?

Sąd orzekając o rozwodzie i separacji reguluje niemal te same kwestie, tj.:

1. Władzę rodzicielską nad małoletnimi dziećmi,
2. Miejsce stałego pobytu małoletnich dzieci,
3. Alimenty na rzecz małoletnich,
4. Ewentualne alimenty na rzecz byłego współmałżonka,
5. Kontakty rodzica niesprawującego bezpośredniej opieki z małoletnimi dziećmi.

Z chwilą uprawomocnienia się wyroku w sprawie o separację powstaje także rozdzielnosc majątkowa.

By orzec rozwód, tj. definitywnie zakończyć małżeństwo, rozkład więzi małżeńskich musi być zupełny i trwały. Przyjmuje się, że rozkład więzi małżeńskich utrwała się po około roku od ich ustania. Niemniej okres ten może być krótszy – wszystko zależy od okoliczności konkretnej sprawy.

Do orzeczenia separacji rozkład więzi małżeńskich musi być zupełny, ale nie musi być trwały. Orzeczenie separacji nie kończy małżeństwa, które trwa nadal.

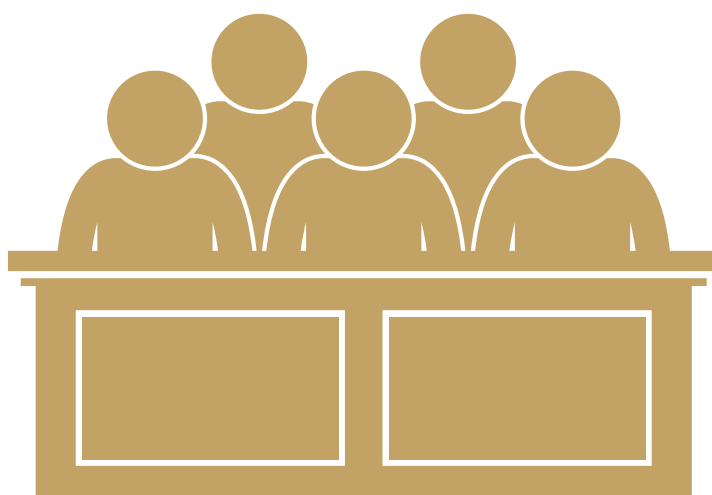
Czy można żądać zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu o rozwód lub separację?

Tak, można żądać zabezpieczenia roszczeń na czas trwania procesu. Dotyczy to zarówno alimentów jak i miejsca pobytu dziecka, władzy rodzicielskiej czy kontaktów. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia niemajątkowego podlega opłacie w wysokości **100 zł**, chyba że wniosek taki złożony został w pozwie. Z kolei wniosek o udzielenie zabezpieczenia w przedmiocie alimentów nie podlega opłacie, nawet gdy zostanie złożony później, jeżeli wnosi o to strona uprawniona.

Co zrobić jeżeli nie zgadzam się z postanowieniem sądu?

Jeżeli nie zgadzasz się z postanowieniem sądu, w przedmiocie zabezpieczenia roszczeń masz prawo złożyć zażalenie. Jednak zanim to nastąpi musisz złożyć wniosek o uzasadnienie postanowienia w terminie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia z uzasadnieniem. Jeżeli przy wydaniu postanowienia sąd odstąpił od jego uzasadnienia, termin liczy się od dnia ogłoszenia postanowienia, a jeżeli podlegało ono doręczeniu - od dnia jego doręczenia. Wniosek o uzasadnienie podlega opłacie w wysokości 100 zł. Opłata ta jednak zostaje zaliczona na poczet opłaty od zażalenia.

Dopiero po otrzymaniu uzasadnienia masz prawo złożyć zażalenie – również w terminie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia z uzasadnieniem. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia należy wnieść za pośrednictwem sądu, który wydał postanowienie do tego samego sądu. Zażalenie rozpoznaje sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów.

Jak obliczyć wysokość alimentów?

Co do zasady wysokość alimentów zasądzonych od zobowiązanego wynosi połowę usprawiedliwionych kosztów utrzymania dziecka.

Do kosztów tych wliczają się:

- wyżywienie
- odzież
- wydatki szkolne, zajęcia dodatkowe, korepetycje
- leki, wizyty lekarskie
- rozrywka
- wypoczynek letni i zimowy
- opłaty mieszkaniowe (należy podzielić przez ilość wspólnie zamieszkujących osób)

Nie jest to katalog zamknięty. Jeżeli dziecko ma poważne problemy zdrowotne lub jest szczególnie uzdolnione również należy wliczyć koszty z tym związane.

Alimenty a władza rodzicielska.

Alimenty nie są zależne od władzy rodzicielskiej. Władza rodzicielska i alimenty to pojęcia odrębne. Wszakże zobowiązanym do alimentacji może być także ojciec, którego ojcostwo zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu, a któremu nie przyznano władzy rodzicielskiej. Alimenty to obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania. Władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw.

Alimenty na byłego współmałżonka.

W sytuacji, gdy w wyroku rozwodowym o winie nie orzekano bądź też stwierdzono winę obojga małżonków albo brak winy któregokolwiek z małżonków, warunkiem umożliwiającym domaganie się alimentów od byłego męża bądź byłej żony będzie powstanie po stronie uprawnionej niedostatek. Przyjmuje się, że niedostatek występuje wtedy, gdy uprawniony nie może w pełni własnymi siłami, z własnych środków, zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb.

W sytuacji, kiedy jeden z małżonków został uznany przez sąd za wyłącznie winnego rozkładowi małżeństwa, małżonek niewinny może się domagać środków utrzymania nie tylko wtedy, gdy popadł w niedostatek, ale również wówczas, gdy rozwód pociągnął za sobą w jego przypadku istotne pogorszenie sytuacji materialnej. Chodzi tu o porównanie sytuacji, w jakiej małżonek niewinny znajdzie się po rozwodzie z sytuacją, w jakiej znajdowałby się, gdyby pożycie małżonków funkcjonowało prawidłowo. Świadczenia alimentacyjne zawsze uzależnione są od majątkowych i zarobkowych możliwości zobowiązanego. Obowiązek alimentacyjny wobec małżonka rozwiedzionego wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jeżeli jednak zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozvodu. Ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd może przedłużyć termin pięcioletni, na żądanie małżonka uprawnionego do alimentacji. Zasądzenia alimentów można domagać się w ramach postępowania rozwodowego, nie jest jednak wykluczonym skierowanie do sądu stosownego powództwa już po orzeczeniu rozvodu.

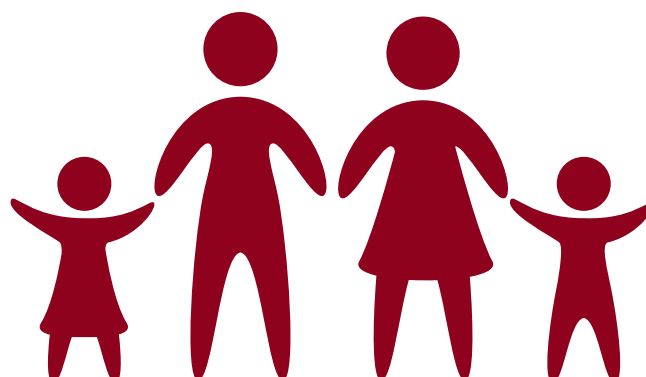

Czy można egzekwować kontakty?

Jeżeli kontakty zostały uregulowane przez sąd i postanowienie to jest prawomocne możliwe jest egzekwowanie takich kontaktów. Egzekucja kontaktów rodziców z dzieckiem podzielona jest na dwa etapy i możliwa jest jeżeli, np.:

- **rodzic sprawujący bezpośrednią pieczę nad dzieckiem utrudnia lub uniemożliwia kontakty rodzica drugoplanowego,**
- **rodzic drugoplanowy nie realizuje kontaktów.**

Pierwszym etapem jest złożenie do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich wniosku o zagrożenie nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem lub zagrożenie nakazaniem zapłaty na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje. W tym postępowaniu sąd wydaje postanowienie, w którym „grozi” nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej za każde naruszenie kontaktu. Dopiero jeżeli osoba, wobec której sąd opiekuńczy zagroził nakazaniem zapłaty w dalszym ciągu nie wypełnia swojego obowiązku, sąd nakazuje jej zapłatę należnej sumy pieniężnej. Sąd ustala wysokość tej sumy stosownie do liczby naruszeń.

KONTAKTY Z DZIECKIEM

Rodzice oraz ich dziecko mają zarówno prawo jak i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Kontakty obejmują w szczególności osobiste przebywanie z dzieckiem i bezpośrednie porozumiewanie się, a także porozumiewanie się na odległość.

Dzisiejsza technologia pozwala na łatwe utrzymywanie kontaktów pomimo znacznej odległości.

Co ważne prawo i obowiązek utrzymywania kontaktów rodziców z dzieckiem nie jest zależne od władzy rodzicielskiej.

PRAWO RODZINNE – NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA:

- **Jak szybko się rozwieść?**

Szybko przeprowadzić rozwód można w sytuacji gdy małżonkowie są zgodni co do warunków rozwiązania małżeństwa, to znaczy, że: zgodnie ustalą kto jest winny rozpadu związku lub wniosą o rozwód bez orzekania o winie. Jeżeli posiadają małoletnie dzieci muszą określić komu będzie przysługiwała władza rodzicielska, przy którym z rodziców dziecko pozostanie, jakie alimenty mają być zasądzone na dzieci oraz jak będą wyglądały kontakty z dziećmi. Jeżeli nie będzie sporu co do powyższych kwestii sąd może orzec rozwód już na pierwszej rozprawie.

- **Co to jest trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego?**

To że rozkład pożycia małżeńskiego jest zupełny oznacza, że pomiędzy małżonkami nie istnieją już żadne więzi charakterystyczne dla małżeństwa, tj. ustała więź emocjonalna, fizyczna i gospodarcza. W praktyce jednak często zdarza się, że pomiędzy małżonkami funkcjonuje więź gospodarcza z konieczności i nie stoi to na przeszkodzie orzeczeniu rozwodu.

To, że rozkład pożycia małżeńskiego jest trwały oznacza, że trwa on już przez jakiś czas (często przyjmuje się, że to 1 rok) i nie jest możliwy powrót małżonków do prawidłowo funkcjonującego związku.

- **Czy w trakcie postępowania sądowego można zmienić zdanie odnośnie orzekania o winie?**

Zmiana stanowiska jest możliwa właściwie do czasu zamknięcia rozprawy. W przypadku, gdy pierwotnie wnosimy o orzeczenie rozwodu bez orzekania o winie, a małżonek w odpowiedzi żąda orzeczenia rozwodu z naszej winy, modyfikacja stanowiska jest konieczna.

- **Jakie dokumenty są potrzebne do rozwodu?**

Przede wszystkim będzie to skrócony odpis aktu małżeństwa, a jeżeli z małżeństwa pochodzą małoletnie dzieci również ich skrócone odpisy aktów urodzenia. Niezbędne będą także inne dowody, które pozwolą udowodnić fakty, na które się powołujemy.

- **Czy sąd może „nie dać” rozwodu?**

Tak, sąd może nie wyrazić zgody na rozwód:

- jeżeli na skutek rozwodu miałyby ucierpieć dobro małoletnich dzieci,
- jeżeli rozwód jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego,
- jeżeli rozwodu żąda małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia, a małżonek niewinny nie wyraża na to zgody,
- jeśli nie nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia, nie wygasła więź fizyczna, emocjonalna, bądź gospodarcza.

- **Czy w sprawie rozwodowej można podzielić majątek?**

W postępowaniu o rozwód można podzielić majątek tylko jeżeli nie spowoduje to nadmiernej zwłoki w rozpoznaniu sprawy. W praktyce oznacza to, że w sprawie rozwodowej można podzielić majątek, jeżeli strony są zgodne w tym zakresie. Co ważne sąd nie dokonuje podziału majątku z urzędu a niezbędne jest złożenie stosownego wniosku.

DARMOWA POMOC PRAWNA - PORADNICTWO OBYWATELSKIE

Na terenie całej Polski funkcjonuje ponad 1500 punktów darmowej pomocy prawnej i poradnictwa. Jest to rezultat wejścia w życie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Z darmowych porad może skorzystać każda osoba, której nie stać na uzyskanie odpłatnej porady i która złoży stosowne oświadczenie.

Prawnicy **Fundacji Togatus Pro Bono** udzielają bezpłatnych porad prawnych w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatów, z którymi Fundacja zawarła umowy.

Zapraszamy do zapoznania się z zasadami udzielania bezpłatnej pomocy prawnej.

Sprawdź, jak i gdzie uzyskać darmową poradę

www.fundacja.togatus.pl

